Alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alue- ja paikallisviranomaisten panos ilmastonmuutoksen torjuntaan”

(2006/C 115/20)

ALUEIDEN KOMITEA, joka

ottaa huomioon puheenjohtajavaltio Yhdistyneen kuningaskunnan 30. kesäkuuta 2005 EY:n perustamissopimuksen 265 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla tekemän päätöksen pyytää alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alue- ja paikallisviranomaisten panos ilmastonmuutoksen torjuntaan”,

ottaa huomioon puheenjohtajansa 25. heinäkuuta 2005 tekemän päätöksen antaa lausunnon valmistelu ”kestävä kehitys” -valiokunnan tehtäväksi,

ottaa huomioon 22.—23. maaliskuuta 2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmät ja 7. maaliskuuta 2005 kokoontuneen ympäristöneuvoston päätelmät,

ottaa huomioon 21. syyskuuta 2000 antamansa lausunnon aiheista ”Vihreä kirja kasvihuonekaasujen päästökaupasta Euroopan unionissa” ja ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille — EU:n politiikka ja toimenpiteet kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi: kohti eurooppalaista ilmastonmuutosohjelmaa (ECCP)”, KOM(2000) 87 lopullinen ja KOM(2000) 88 lopullinen — (CdR 189/2000 fin ([1])),

ottaa huomioon ”kestävä kehitys” -valiokuntansa 28. kesäkuuta 2005 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 65/2005 rev. 1) komission tiedonannosta neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle ”Maailmanlaajuisen ilmastonmuutoksen torjuminen”, KOM(2005) 35 lopullinen,

ottaa huomioon ”kestävä kehitys” -valiokunnan lokakuun 6. päivänä 2005 hyväksymän lausuntoluonnoksen (CdR 215/2005 rev.1), jonka esittelijä oli Ken Bodfish, Brightonin ja Hoven kaupunginvaltuuston puheenjohtaja (UK/PSE),

sekä katsoo seuraavaa:

1. Ilmasto on muuttumassa. Tutkijat toteavat yleisesti, että vuoteen 2100 mennessä lämpötilan voidaan odottaa maailmassa nousevan 1,4°:stä 5,8°C:hen.

2. EU:n ministerineuvosto vahvisti vuonna 1996, että tavoitteena on rajoittaa maapallon keskilämpötilan nousu enintään kahteen asteeseen suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon.

3. Ilmastonmuutoksen vaikutukset tuntuvat koko maapallolla ja ilmenevät paikallisesti ennen kaikkea satojen heikentymisenä satoina, tulvina, metsäpaloina, maaperävaurioina ja eroosiona, vedenkäytön rajoituksina, maantie- ja rautatieinfrastruktuurin vaurioina, luonnon monimuotoisuuden supistumisena, sähkökatkoina, fossiilisten polttoainevarojen pienenemisenä, rakenteiden vaurioitumisena ja sortumisina sekä lämpösaareke- ([2]) ja ilmanlaatuongelmina.

4. Poikkeukselliset sääolosuhteet ja esim. niiden aiheuttamat tulvat vaikuttavat jo merkittävästi Euroopan talouteen ja voivat osoittautua katastrofaalisiksi, jos ilmasto muuttuu ennusteiden mukaisesti.

5. On todettu, että ilmastonmuutoksen torjunnalla saadaan aikaan tuloksia, mutta sen lisäksi on lievitettävä jo ilmenneitä ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeuduttava niihin.

6. Alue- ja paikallisviranomaisilla on tärkeä rooli: ne seuraavat ja arvioivat ilmastonmuutosta, tiedottavat sen mahdollisista vaikutuksista alue- ja paikallisyhteisöihin, kehittävät strategioita, joilla lievitetään ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeudutaan niihin, sekä kannustavat kestävään energiankäyttöön.

hyväksyi 16.–17. marraskuuta 2005 pitämässään 62. täysistunnossa (17. päivän kokouksessa) yksimielisesti seuraavan lausunnon.

([1]) EYVL C 22, 24.1.2001, s. 30.

([2]) Lämpiminä päivinä ilma kaupunkialueilla voi olla noin 4 °C lämpimämpää kuin ympäröivällä alueilla. Kaupungeissa laaja kaupunki- ja esikaupunkialue synnyttävät yhdessä vähäisen tuulen ja pilvisyyden kanssa lämpösaareke-ilmiön.

1. **Alueiden komitean näkemykset**

Alueiden komitea

Johdanto

1.1 **on tyytyväinen** komission ja ministerineuvoston ilmastonmuutoskysymyksissä tähän saakka osoittamaan johtajuuteen ja kehottaa niitä jatkamaan yhtä päättäväisesti tulevassa, vuoden 2012 jälkeistä aikaa koskevassa ilmastonmuutospolitiikassaan ja sen jälkeenkin.

1.2 **arvostaa** sitoumusta, jonka ministerineuvosto teki maaliskuussa 2005 sopimalla uusista päästöjen rajoitustavoitteista, ja kehottaa EU:ta keskittymään entistä enemmän maailmanlaajuisiin toimiin ilmastonmuutoksen torjumiseksi sen varmistamiseksi, että muuallakin sitoudutaan asiaan.

1.3 **korostaa** sitä, että alue- ja paikallisviranomaisilla on ilmastoturvallisuudessa keskeinen ja korvaamaton rooli. Alueja paikallishallinnossa yhdistyvät vastuu alueen hyvinvoinnista, peruspalvelujen tuottaminen, ihmisten elin- ja työtapoihin vaikuttaminen, täytäntöönpanovalta, käytännön osaaminen ja demokraattinen legitiimiys. Käyttämällä kestävää energiaa alueja paikallishallinto voi osaltaan edistää ilmaston vakautta tavalla, johon mikään muu yksittäinen organisaatio ei pysty.

1.4 **katsoo**, että alue- ja paikallisviranomaisten huomattava rooli ilmastonmuutoksen torjunnassa olisi tunnustettava laajemmin, ja niille tulisi antaa roolinsa mukaiset resurssit.

1.5 **korostaa**, että sekä EU:ssa että sen ulkopuolella ilmastonmuutoksesta eniten kärsivät alueet ovat usein köyhimpiä, ja niiden kyky mukautua ilmastonmuutoksen vaikutuksiin on usein rajallinen. Ilmastonmuutoksen torjunnassa on keskityttävä entistä enemmän polttoaineen puutteeseen ja energiatehokkuuden kehittämiseen ja siihen, että paikallisyhteisöille annetaan mahdollisuus reagoida joustavammin ilmastonmuutoksen tuleviin vaikutuksiin.

1.6 **uskoo**, että kaikessa politiikassa on noudatettava energiakysymyksissä seuraavaa tärkeysjärjestystä:

a) vähennettävä energiantarvetta

b) käytettävä energiaa tehokkaammin

c) käytettävä uusiutuvia energialähteitä

d) käytettävä jatkossa fossiilisia polttoaineita puhtaalla ja tehokkaalla tavalla.

1.7 **huomauttaa**, että ilmastonmuutoksen torjunnan tarjoamia etuja voidaan usein hyödyntää monin tavoin alueellisesti ja paikallisesti, kuten parantamalla alueen taloudellista kilpailukykyä.

2. **Ilmastonmuutos mahdollisuutena eikä vain uhkana**

2.1 **korostaa**, että ilmastonmuutos aiheuttaa Euroopalle välittömän turvallisuusuhan heikentämällä toimitusvarmuutta fossiilisten polttoaineiden huvetessa sekä pahentamalla muuttuvien sääolosuhteiden negatiivisia vaikutuksia. Vakuutusmaksut nousevat koko Euroopassa ja monissa tapauksissa omaisuutta ei enää voi vakuuttaa.

2.2 **katsoo**, että ilmastonmuutos on yksi suurimmista uhista elämäntavallemme, mutta se tarjoaa myös hyvät mahdollisuudet edistää kestävää kehitystä, osallisuutta ja kilpailukykyä.

2.3 **katsoo**, että alue- ja paikallishallinnolla on kokemuksineen paljon annettavaa EU:n tulevalle ilmastonmuutospolitiikalle. Tätä tarkoitusta varten jäljempänä esitetään lyhyitä esimerkkitapauksia, joissa tarkastellaan ilmastonmuutosta koskevia keskeisiä toimia ja annetaan suosituksia vastaisuuden varalle.

3. **Esimerkkejä alueellisista ja paikallisista toimista** ([3])

3.1 *Huippuosaamisen edistäminen ja käytäntöjen vaihtaminen*

Kumppanuuksilla asiantuntemuksen edistämiseksi voidaan vahvistaa ja koordinoida alueellisia ja paikallisia ilmastonmuutosstrategioita sekä levittää osaamista ja vaihtaa hyviä käytäntöjä. Alue- ja paikallisviranomaisten kumppanuuksista on saatu merkittäviä tuloksia, ja ne olisi otettava huomioon EU:n ja jäsenvaltioiden politiikoissa:

([3]) Seuraavat esimerkit on kerätty suoraan aluehallintojen verkostoista koko EU:sta. Useat esimerkit ovat Isosta-Britanniasta, koska Ison-Britannian paikallishallinnon järjestöt ovat käynnistäneet kansallisia ilmastonmuutoshankkeita. Esittelijä myöntää, että muuallakin EU:ssa on tarjolla useita vastaavanlaisia esimerkkejä ja pitää toivottavana sitä, että EU tukee kansainvälistä vaihtoa entistä enemmän.

Climate Alliancen myöntämiä ***Climate Star Awards*** -palkintoja myönnetään esimerkillisistä toimista ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja niiden avulla dokumentoidaan kokemuksia ja onnistumisia koko Euroopasta. Palkinnoilla palkitaan huippuosaamista ja edistetään alue- ja paikallisviranomaisten välistä vaihtoa. Kansallisissa järjestelmissä, kuten kestävää energiaa koskevassa ***Beacon Council Scheme*** -ohjelmassa (Englanti ja Wales) keskitytään vaihtoon ja keskusteluun paikallistasolla kohdatuista haasteista.

3.2 *Uusiutuvien energialähteiden edistäminen*

Ilmastoturvallisuuteen kohdistuvat uhat tarkoittavat sitä, että energiaa on pyrittävä tuottamaan yhä enemmän paikallisesti. Paikallinen energia on usein tehokkaampaa, koska siirtomatkat ovat lyhyitä. Alue- ja paikallishallinto on keskeisessä asemassa kehitettäessä lisää uusiutuviin energialähteisiin pohjautuvaa tuotantoa. Suunnittelu- ja hankintaroolinsa ansiosta alue- ja paikallishallinto on tärkeä tekijä paikallisessa energiantuotannossa ja -kulutuksessa. Paikallisen uusiutuvan energian kehittäminen on tärkeää paikallisen osaamis- ja teknologiapohjan kehittämiselle. Paikallistasolla annettuun sitoumukseen ei kuitenkaan ole vastattu EU:n korkean tason sitoumuksella. Asia on korjattava, jos aiotaan luoda osaamista ja teknologiaa kilpailukykyiselle taloudelle, jossa hiilipäästöt ovat mahdollisimman pienet.

Malmön kaupunki (Ruotsi) on rakentanut ICLEI:n (kansainvälisen paikallisten ympäristöaloitteiden neuvoston) *Cities for Climate Protection* -ohjelman avulla uuden 1 000 asunnon kaupunginosan, jonka energiankulutus perustuu 100-prosenttisesti uusiutuviin energialähteisiin. Energia tuotetaan paikallisesti aurinko-, tuuli- ja vesivoimalla sekä alueen jätteistä ja jätevedestä. Asunnoissa on asuntokohtaiset sähkömittarit sen varmistamiseksi, että kaupunki voi tarkastella energiankulutustapoja ja suunnitella uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa tuotantoa niiden mukaisesti.

3.3 *"Hiilijalanjäljen" mittaaminen ja pienentäminen paikallisesti*

Alue- ja paikallisviranomaisilla voi olla paikallisyhteisössä merkittävä rooli energiankäytön ja hiilijalanjäljen arvioinnissa sekä energiankäytön ohjauksessa, mukaan luettuna kotien ja yritysten energian käyttö. Sen saavuttamiseksi on korostettava entistä enemmän välineiden kehittämistä hiilipäästöjen arvioimiseksi sekä energiankulutusta koskevien luotettavien tietojen saatavuuden helpottamiseksi.

Euroopanlaajuinen Display-kampanja auttaa paikallisviranomaisia arvioimaan kuntien rakennusten energiankulutusta erikoisohjelmiston avulla. Se kannustaa niitä myös esittämään energiankulutusta koskevat tiedot helppokäyttöisesti julkisissa rakennuksissa energiatehokkuutta koskevan tietoisuuden lisäämiseksi.

3.4 *Ilmastonmuutoksen torjunta — monia sosiaalisia, ympäristöä koskevia ja taloudellisia etuja*

Mukautuminen matalaan energiankulutukseen ja sen mukaisiin tuotantotapoihin parantaa paikallisten asukkaiden elämänlaatua vähentämällä heidän altistustaan riskeille, parantamalla liikenneturvallisuutta edistämällä kestävämpää liikennettä ja kehittämällä viihtyisiä ja säänkestäviä asuntoja. Alue- ja paikallishallinto toteuttaa tällaiset parannukset edistämällä paikallista toimintaa ja luomalla paremmin paikallisia oloja vastaavat markkinat ja kehittämällä kunkin yhteisön resurssienhallintaa.

Brightonin ja Hoven kaupunginvaltuusto (Englanti) on perustanut *Energy Action Partnership* -kumppanuuden, jossa keskitytään parantamaan riskiryhmiin kuuluvien asukkaiden, kuten vanhuksien, pienissä asunnoissa asuvien sekä vastikään sairaaloista kotiutuneiden asumisviihtyisyyttä. Vuonna 2005, kaksi vuotta kumppanuuden alkamisesta, ohjelmalla on parannettu 361 yksityisasuntoa ja tuotettu 128 hiilidioksiditonnin vuotuiset säästöt. Kevyet tukiin liittyvät hallintomenettelyt ja huolellisuus tarjous- ja hankintamenettelyissä ovat auttaneet kumppanuutta tuottamaan merkittäviä etuja yhteisölle lyhyessä ajassa.

Heerlenin kaupunki (Alankomaat) on kehittänyt yhteistyössä Skotlannin Midlothianin paikallishallinnon kanssa kaukolämpöjärjestelmän, jossa käytetään hylättyihin hiilikaivoksiin kertyvää lämmintä vettä talojen lämmitykseen. Tämän lisäksi on aurinkoenergian käyttöä lisätty kunnan rakennuksissa huomattavasti innovoinnin ja uusiutuvia energialähteitä koskevan tiedon leviämisen varmistamiseksi koko kaupungissa ja naapuriyhteisöissä Saksassa.

3.5 *Paikallisen toiminnan edistäminen eri politiikanaloilla*

Nykyiset rakennukset, asuinyhteisöt, elinkeinot ja elämäntavat on sopeutettava ennakoimattomaan, vaihtelevaan ja mahdollisesti poikkeukselliseen säähän. Yksinkertaisuus, kestävyys ja lyhyet hankintakanavat auttavat yhteisöjä saavuttamaan tavoitteen. Ilmaston muuttuessa joustavuutta voidaan kehittää varmistamalla, että perustarpeet, kuten elintarvikkeet, lämpö, valo ja palvelut, esim. ostosmahdollisuudet, ovat mahdollisimman lähellä.

Bristolin kaupunginvaltuusto (Englanti) työskentelee *Food for Life* -pilottihankkeen parissa 20:ssä alueen koulussa hankkimalla kouluaterioita varten prosessoimatonta, tuoretta, vuodenajan mukaista terveellistä ruokaa. Valtuusto tekee yhteistyötä *Primary Healthcare Trust* ja *Soil Association* -organisaatioiden kanssa.

3.6 *Työllisyyden edistäminen*

Ilmastonmuutosta ja kestävää energiaa koskevat strategiat tarjoavat mahdollisuuden käsitellä eri yhteisöjä uhkaavia vakavia ongelmia ja kehittää vahvaa asiantuntemus- ja osaamispohjaa tulevaisuutta varten. Paikallisyhteisön, alue- ja paikallishallinnon, koulutus- ja terveydenhuoltosektorin sekä erityisesti yksityisten yritysten kumppanuudet saavat aikaan vahvan tunteen yhteisestä tavoitteesta sekä siitä, että investoinneilla saadaan aikaan säästöä.

Newarkin ja Sherwoodin aluevaltuusto (Englanti) on lähes poistanut polttoaineen puutteen julkisin varoin rahoitetuista asunnoista. Vuonna 1984 asunnoista vain 6 prosentilla oli varaa lämmittää riittävästi — tällä hetkellä luku on 98,4 prosenttia energiatehokkuuteen investoinnin ansiosta. Kehitysohjelmilla on luotu paikkakunnalle joka vuosi 30 työpaikkaa 18 vuoden ajan. Kaikkiaan 7 500 kiinteistön kokonaiskustannukset ovat vuosina 1998–2008 noin 24 miljoonaa euroa (16 miljoonaa puntaa). Työpaikkojen luomisen lisäksi Newarkissa koulujen tulostaso on parantunut ja niissä on esiintynyt vähemmän mielenterveysongelmia. Valtuusto on todennut, että ohjelman tuomilla eduilla kustannukset on maksettu neljässä vuodessa.

3.7 *Paikallisyhteisön asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin kohentaminen*

Monet Euroopan kotitaloudet kärsivät polttoaineen puutteesta, joka aiheuttaa myös huomattavan terveysuhan. Myös viime kesien helteet ovat jo aiheuttaneet keskimääräistä enemmän kuumuudesta johtuvia kuolemantapauksia. Alue- ja paikallisviranomaiset voivat kehittää asuntokantaansa ja varmistaa rakennus- ja suunnittelumääräyksin sekä tehostamalla lämmitystä ja muita laitteita, että asunnot ovat entistä viihtyisämpiä ja vähemmän alttiita sääoloille, ja samalla varmistaa, että hiilijalanjälkeä pienennetään paremmalla ilmanvaihdolla ja energiatehokkuudella.

Carrickin aluevaltuusto (Englanti) on yhdessä vuokralaisyhdistysten ja muiden *Beacon Community Regeneration Partnership* -kumppanuusohjelman jäsenten kanssa parantanut energiatehokkuutta *Beacon Housing Estate* -asuntoalueella Falmouthissa, joka oli ennen yksi Cornwallin köyhimpiä alueita. Tuloksia: energiatehokkuutta on parannettu 900 kodissa, ensimmäisen vuoden aikana keskuslämmitys on asennettu 300 kiinteistöön. Niiden eristystä on myös parannettu ja polttoainelaskuissa säästetty kaikkiaan 274 000 euroa (186 000 puntaa). Kumppanuusohjelman osapuolet uskovat, että muidenkin muutosten voidaan katsoa olevan asuntojen kunnostuksen ansiota: asukkaiden terveys on kohentunut, esimerkiksi astmatapausten määrä on pudonnut 50 prosenttia; paikallisista kouluista kerrotaan poikien koetulosten parantuneen 100 prosenttia, rikosten määrä on vähentynyt huomattavasti, perheväkivaltatapaukset mukaan luettuna, sekä ”riskiryhmään” rekisteröityjen määrä, vandalismi on kaikkien aikojen alhaisimmalla tasolla ja työllisyys on lisääntynyt. Yhä useampi haluaa muuttaa alueelle ja yhteisön ilmapiiri on selkeästi parantumassa.

Kotien kosteus, lämmitysongelmat ja veto ovat aiheuttaneet **Lewenborgin** (Alankomaat) asukkaille terveysongelmia. Groningenin kaupunki koordinoi Groningenin lääninhallinnon, erään valtion viraston, konsulttien ja erään suuren pankin välistä hanketta energiakatselmuksien tekemiseksi kodeissa ja edullisten kiinnelainojen myöntämiseksi kotien omistajille, jotta he voivat parantaa kotiensa ilmanlaatua ilman lisäkustannuksia. Yhteistyön tuloksena asukkaiden terveys on kohentunut ja energialaskut ovat pienentyneet.

3.8 *Käyttäytymistapojen muuttaminen*

Alue- ja paikallisviranomaisten on yhdessä yksityisen sektorin ja muun julkisen sektorin kanssa luotava kumppanuuksia, joissa laaditaan suunnitelmia energiankulutuksen vähentämiseksi. Englannissa ja Walesissa on ryhdytty toimeen, ja niissä kansallinen kuntaliitto on kehittänyt suunnitelman *Anytown* 2025, jonka mukaan nykytekniikalla on mahdollista kehittää kestävämpi yhteisö. Tämä kestävä tulevaisuuden visio käsittää sähköautot, viheralueiden lisäämisen, yhdistetyn lämmön ja energian tuotannon ja asemakaavan, joka ei kannusta käyttämään autoa eikä edellytä uusien tekniikoiden kehittämistä. Tällaisesta suunnitelmasta olisi tehtävä osa kaupunkiympäristön teemakohtaisen strategian kaltaisia politiikkoja, jotta alue- ja paikallisviranomaiset voivat tehdä päätöksiä, joilla päästään kestävämpään kehitykseen nykytekniikoilla ja osaamisella.

Lontoon pormestari esitteli helmikuussa 2002 Euroopan ensimmäisen päivittäisen ruuhkamaksun. Järjestelmän avulla on onnistuttu vähentämään liikenneruuhkia 30 prosenttia, ja hiilidioksidipäästöt maksuvyöhykkeellä ovat nyt 20 prosenttia alhaisemmat kuin vuoden 2002 tasot. Kun liikenteessä on vähemmän autoja, julkinen liikenne kulkee entistä nopeammin, ja yhä useammat lontoolaiset ovat ryhtyneet pyöräilemään töihin. Lisätulojen avulla on voitu parantaa Lontoon julkista liikennettä. Toinen Lontoon pormestarin aloite ilmastonmuutoksen torjumiseksi on uusi Lontoon ilmastonmuutosvirasto.

Yhteistyössä yksityisten yritysten kanssa ilmastonmuutosvirasto toteuttaa vähän tai ei ollenkaan hiilipäästöjä aiheuttavia energiahankkeita Lontoossa hyödyntämällä mahdollisimman puhdasta teknologiaa. Lisäksi virasto pyrkii tarjoamaan uusia taloudellisia kehitysmahdollisuuksia. Pormestari suunnittelee myös ”alhaisten päästöjen vyöhykkeen” käyttöönottoa: vuoteen 2008 mennessä on tarkoitus kieltää kaikkein eniten saastuttavien kuorma-autojen, linja-autojen ja taksien pääsy Suur-Lontoon alueelle.

Italiassa yli 350 paikallisyhteisöä (kuntia ja maakuntia) on hyväksynyt ja toteuttanut Agenda 21 -paikallisohjelmia. Lisäksi vuonna 1999 perustettiin järjestö edistämään integroituja paikallissuunnitelmia ja levittämään niiden toteuttamisesta saatuja tuloksia. Jokainen kaupunki on laatinut tiettyjen indikaattoreiden pohjalta hiilidioksidipäästöjen vähentämisstrategian, jonka yhteydessä on supistettu energiankulutusta, jaettu tietoa eri kohderyhmille, muun muassa kouluille, edistetty yhteistä ympäristökulttuuria ja toteutettu toimenpiteitä ja tiedotuskampanjoita lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä.

3.9 *Energiapalveluita mieluummin kuin itse energiaa*

Yhteiskuntaa on kannustettava ymmärtämään, että ihmiset eivät halua varsinaisesti kuluttaa energiaa vaan haluavat energialla tuotettuja palveluja tai etuja, kuten lämmitys tai valaistus ja yksityinen liikenne. Jotkut kyseisistä energian käyttöön liittyvistä eduista voidaan tuottaa ilman energiaa suunnittelemalla rakennuksia, joita lämmitetään auringolla, ja tarjoamalla ihmisille tarvittavat palvelut siten, ettei heidän ole käytettävä autoa.

Sopimukseen perustuvan energianhallinnan periaatetta olisi käytettävä enemmän koko EU:ssa. Näin voidaan varmistaa, että kaikki yhteisöt saavuttavat energiasäästöjä, joita energiansäästöön keskittyvät nk. ESCO-yritykset *(energy savings companies)* voivat tuottaa. Asiakkaat hyötyvät ESCO-yrityksen toimittamasta energiasta ja saavat uudenaikaisen energiajärjestelmän tarvitsematta investoida siihen tai huolehdittava siitä. ESCO-yritykset ovat energiantuottajia mutta tarjoavat myös energiapalveluja, kuten energiatehokkuustoimia. Paikallisviranomaiset ovat korvaamattomia energiahankkeiden luotettavina välittäjinä, ja ne järjestävät energiatehokkaiden laitteiden asennuksia ja tarjoavat apurahoja kuntien omistamien asuntojen energiatehokkuuden parantamiseksi. Paikallisviranomaiset ovat ihanteellisessa asemassa, kun ajatellaan energiansäästöjen mahdollisuuksien laajentamista: ne voivat perustaa ESCO-yrityksen tai kannustaa energiayhtiöitä ryhtymään itse ESCO-yritykseksi ja suunnittelemaan kotitalouksille toimenpidekokonaisuuksia sekä korvaamaan kustannukset saavutetuilla energiansäästöillä. On erittäin tärkeää, että alue- ja paikallisviranomaiset ovat mukana varmistamassa, että kaikilla kotitalouksilla ja yrityksillä on mahdollisuus säästää energiaa.

3.10 *Energiankäytön tehostaminen*

EU:ssa on saatava enemmän hyötyä kulutetusta energiayksiköstä ja esimerkiksi käytettävä tehokkaampia laitteita, tuotettava lämpöä ja energiaa yhdessä sekä eristettävä rakennuksia lämmön säilyttämiseksi.

Vuonna 1990 **Leicesterin kaupunginvaltuusto** (Englanti) asetti tavoitteen vähentää energiankulutusta ja hiilidioksidipäästöjä 50 prosentilla vuoteen 2025 mennessä. Keskeistä on ollut kaupungissa kulutetun energian seuranta älykkäällä mittauksella, joka syöttää valtuustolle tietoja energiankulutuksesta 30 minuutin välein kaikkialta kaupungista. Valtuusto on myös perustanut energiakeskuksen, joka tarjoaa kattavia energiapalveluja koko yhteisölle, mukaan luettuna tehokkaiden ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvien laitteiden myynti. Energiakeskus on toiminut edelläkävijänä hiilipäästöltään vähäisten tekniikoiden kehittämisessä edistämällä kyseisiä tekniikoita ja toimimalla asiakkaiden ja sopimuskumppanien välisenä linkkinä. Toiminta on sisältänyt paikallisten kauppiaiden kouluttamisen hiilipäästöiltään vähäisten tekniikoiden asentamisessa.

3.11 *Uusiutuvien energialähteiden käyttö aina kun se on mahdollista*

Alue- ja paikallisviranomaiset vastaavat 16 prosentista koko Euroopan BKT:stä. Monet viranomaiset kattavatkin jo energiankulutuksensa kokonaan tai osittain uusiutuvalla energialla, ja pitävät sitä kriteerinä uusien asuntojen rakentamisessa.

Suur-Lontoon Lewishamin kaupunkipiiri on noudattanut vihreää energianhankintaa vuodesta 1999. Marraskuuhun 2000 mennessä 100 prosenttia hankitusta sähköstä oli uusiutuvaa, ja kaupunkipiiristä tuli kolmanneksi suurin vihreän energian ostaja Länsi-Euroopassa. Koska vihreän sähkön tarjonta oli epävarmaa, toisessa tarjousprosessissa, joka käynnistettiin vuonna 2004, vain 80 prosenttia hankitusta sähköstä oli uusiutuvaa. Lewishamin tavoitteena oli edistää uusiutuviin energialähteisiin perustuvien sähkömarkkinoiden luomista, ja monet paikallisviranomaiset ja julkisen sektorin elimet seuraavat nyt sen esimerkkiä.

3.12 *Ilmastonmuutoksen ja siihen varautumisen valtavirtaistaminen*

EU:n, jäsenvaltioiden sekä alueiden ja kuntien politiikat olisi tarkistettava ja varmistettava, että niissä on varauduttu ilmastonmuutokseen. Se voidaan saavuttaa käyttämällä sääntelyn vaikutusten arviointia mutta myös kehottamalla jäsenvaltioiden hallituksia kehittämään verokannustimia energiankäyttötapojen muuttamiseksi nykyistä kestävämmiksi.

Middlesborough’n kaupunginvaltuusto (Englanti) on kehittänyt arviointimenettelyn sen selvittämiseksi, miten ilmastonmuutos vaikuttaa sen eri palveluihin. Se on kehittänyt ilmastonmuutoksen vaikutusten arviointimoduulin yhteistyössä erään kansalaisjärjestön kanssa ja on antanut kaikkien kaupungin yksikköjen arvioida muuttuvien sääolosuhteiden vaikutusta niiden tuottamiin palveluihin. Arvioinnin on suorittanut 16

palvelualaa, ja ne ovat muuttaneet palvelun tuotantoaan. Esimerkiksi maantiepalvelujen resursseja on lisätty tulvien varalta, kaupungin rakennuksia on tarkoitus varjostaa kuumuuden ja häikäisyn estämiseksi ja teiden bitumipohjaiset päällysteet on luokitettu uudelleen, koska lämpötilat seuraavien 20 vuoden aikana todennäköisesti nousevat nykyisestä.

3.13 *Paikallisyhteisön osallistuminen ilmastonmuutoksen torjuntaan*

Ilmastoturvallisuuden haasteen laajuuden vuoksi ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja sen lievittäminen on tehokasta vain, jos siihen osallistuu koko yhteiskunta alkaen alue- ja paikallishallinnosta ja päätyen kuluttajiin ja yrityksiin. Se vaatii myös monia toimia sen varmistamiseksi, että saadaan mahdollisimman paljon irti elämänlaadun parantumisesta, jonka ilmastonmuutoksen torjunta voi tuoda mukanaan. Monet tässä asiakirjassa esitetyt ilmastonmuutosta koskevat ratkaisut toimivat vain osana integroitua toimien kokonaisuutta. Esimerkiksi useimmat ihmiset hyväksyvät yksityisauton käytön huomattavan vähentämisen vain, jos käytettävissä on korkealaatuisia paikallisia palveluja sekä hyvä ja kestävä julkinen liikenne. Yksityisauton käytön vähenemisen seurauksena liikenne vähenisi, ja tavarat ja palvelut liikkuisivat vapaammin, mikä parantaisi julkisen liikenteen sujuvuutta, kuten on havaittu Keski-Lontoon ruuhkamaksuvyöhykkeellä. Se puolestaan tekee muista kestävän liikenteen muodoista, kuten pyöräilystä, houkuttelevamman. Tällaisen positiivisen kierteen aikaansaamiseksi koko yhteisö on saatava siihen mukaan.

Suur-Lontoon Islingtonin kaupunkipiiri on kehittänyt suunnitelman ”energialähettiläistä”, jotka ovat saaneet koulutusta energiatehokkuudessa ja yhteisön osallistumisessa. He vierailevat paikallisten asukkaiden luona, pk-yrityksissä ja kouluissa kertomassa kaupungin energiankäytöstä ja keinoista energian säästämiseksi ja tarjoavat rakennusten energiakuntotarkastuksia.

4. **Alueiden komitean suositukset**

Alueiden komitea

4.1 **kehottaa** komissiota tunnustamaan, että ilmastonmuutosta on torjuttava eri keinojen valikoimalla eli kaikkien hallintotasojen yhteistyöllä yhdessä yksityisen sektorin, terveydenhuollon, yhteisön ja koulutusryhmien sekä energiatehokkuutta edistävien organisaatioiden kanssa.

4.2 **kehottaa** komissiota tunnustamaan alue- ja paikallishallinnon ainutlaatuisen roolin ja antamaan riittävästi resursseja esittely- ja levityshankkeille sekä tuomaan tämän roolin julki poliittisissa asiakirjoissa, kuten tulevassa valkoisessa kirjassa energiatehokkuudesta.

4.3 **pyytää**, että EU sitoutuu vähentämään päästöjä vuoteen 2050 mennessä 60—80 prosenttia siitä, minkä maaliskuussa 2005 kokoontunut Eurooppa-neuvosto asetti vähimmäistavoitteeksi, ja varmistamaan, että yhtä kunnianhimoisiin tavoitteisiin pyritään myös kansainvälisillä foorumeilla, kuten ilmastonmuutosta koskevassa Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksessa.

4.4 **pitää** nykyisen EU:n puheenjohtajavaltion ja G8-valtioiden keskittymistä ilmastonmuutokseen **myönteisenä** ja pyytää tulevia EU:n puheenjohtajavaltioita jatkamaan samalla linjalla.

4.5 **kehottaa** komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia tekemään omille sekä WTO:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten, kuten maailmanpankin, politiikoille ”ilmastotarkistuksen”.

4.6 **kehottaa** komissiota ryhtymään toimiin kaikkein tehottomimmin energiaa käyttävien tuotteiden poistamiseksi markkinoilta nostamalla laitteiden energiatehokkuuden sallittuja vähimmäistasoja 10 tai 20 prosentilla muutaman vuoden välein kaikissa kategorioissa, joissa energiankulutuksessa on huomattavia eroja parhaiden ja huonoimpien tuotteiden välillä.

4.7 **pyytää** komissiota kiinnittämään huomiota siihen, että erityisesti kaupunkialueiden väestönkasvusta johtuva uusien asuntojen tarjonnan huomattava lisääntyminen tarjoaa merkittävän mahdollisuuden antaa rakennusten energiatehokkuutta koskevia pakollisia standardeja, jotka ovat huomattavasti tiukempia kuin vuonna 2002 rakennusten energiatehokkuudesta annetussa direktiivissä säädetyt. Tätä mahdollisuutta ei pidä jättää käyttämättä. Rakennusstandardeissa olisi suosittava nykyistä enemmän luonnollista varjoa ja ilmanvaihtoa, jotta riippuvuus ilmastoinnista vähenisi.

4.8 **tukee** ilmastonmuutoksen sisällyttämistä vesivaroja koskeviin suunnitelmiin ja vesivarojen hallintaan.

4.9 **pyytää** komissiota tekemään tiivistä yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa sellaisten uusien vakuutusten kehittämiseksi, joissa tunnustetaan ilmastonmuutos ja otetaan se huomioon.

4.10 **pyytää** komissiota varmistamaan, että alue- ja paikallisviranomaiset saavat entistä helpommin ja yhdenvertaisemmin paikallisesti merkittäviä ajantasaisia kulutustietoja aina postipiiritasolta lähtien, mutta kuitenkin niin, että samalla suojellaan käyttäjien yksityisyyttä. Ilman kyseisiä tietoja alue- ja paikallisviranomaisten on mahdotonta ohjata siirtymistä vähän hiilidioksidipäästöjä aiheuttavaan talouteen.

4.11 **kehottaa** komissiota pohtimaan paikallisten ilmastonmuutosstrategioiden ja -toimien panosta Lissabonin strategian työllisyyttä, kasvua ja kilpailukykyä koskeviin tavoitteisiin ja vahvistamaan Lissabonin tavoitteita ja ilmastonmuutosta koskevien politiikkojen yhteyttä.

4.12 **kehottaa** komissiota ja jäsenvaltioiden hallituksia toteuttamaan yhdessä alue- ja paikallisviranomaisten kanssa yhteisen tiedotuskampanjan, jossa käsitellään ilmastonmuutosta ja tilanteen kiireellisyyttä sekä tarvetta ryhtyä välittömästi toimiin sen torjumiseksi.

4.13 **vetoaa** komissioon, jotta alue- ja paikallistasolla toteutettua toimintaa sukupuolista ja sosiaalista eriarvoisuutta lisäävien ilmastonmuutoksen vaikutusten torjumiseksi jatketaan sen varmistamiseksi, että naiset eivät kärsi ilmastonmuutoksen vaikutuksista suhteettomasti ([4]).

4.14 **tukee** ehdotusta käyttää aluepolitiikan rahoitusta kestävän kehityksen (ja ilmastonmuutoksen torjunnan) rahoittamiseen.

4.15 **kehottaa** komissiota edistämään kaupunkiympäristöä ja ilmanlaatua koskevien teemakohtaisten strategioiden vahvaa yhteyttä sen varmistamiseksi, että ilmastonmuutosta sitoudutaan torjumaan kaikilla politiikanaloilla.

4.16 **kehottaa** ministerineuvostoa sitoutumaan nykyistä kunnianhimoisempiin ja pitkäaikaisempiin uusiutuvia energialähteitä koskeviin tavoitteisiin, jotta paikalliset päättäjät voivat edistää paikallista uusiutuvan energian kapasiteettia.

4.17 **kehottaa** komissiota sitoutumaan työskentelemään alue- ja paikallisviranomaisten ja niiden eurooppalaisten verkostojen kanssa vahvan suunnitelman kehittämiseksi eri tyyppisten kuntien ja alueiden hiilipäästöjen vähentämiseksi käyttämällä tehokkaasti nykytekniikkaa ja kehittämällä tarvittava taitopohja aidosti hiilipäästötöntä yhteiskuntaa varten. Komission on helpotettava prosessia keskittymällä entistä enemmän alue- ja paikallistasolla kerättyjen käytäntöjen vaihtoon.

Bryssel 17. marraskuuta 2005.

Alueiden komitean

puheenjohtaja

Peter STRAUB

([4]) *Climate Alliancen* tuoreen tutkimuksen mukaan, www.klimabuendnis.org